
Bruk ordfinningsvansker!

KOMMENTAR

ANNE MARIE DALBY LANDMARK

a.m.landmark@iln.uio.no

Anne Marie Dalby Landmark er postdoktor.

PERNILLE HANSEN

Forfatterne har ikke oppgitt noen interessekonflikter.

Nicolai Tell påpeker i Språkspalten 2. august med rette at ordletingsvansker er et misvisende begrep, som dessverre har fått et visst fotfeste i ulike felt. Som språkforskere innenfor demens lurer vi på om det skyldes en sammenblanding av de to begrepene ordleting og ordfinning, et sted på veien fra engelsk til norsk.

Når vi snakker, må vi hele tiden finne fram til ordene vi vil bruke: Vi må aktivere dem i vårt mentale leksikon. Jo eldre vi blir, jo oftere vil vi oppleve at vi strever med å finne de riktige ordene. Uttalte problemer med å aktivere ord kan henge sammen med en rekke nevrologiske sykdommer, og kalles innenfor klinisk lingvistikk word finding difficulties, eller på norsk ordfinningsvansker.

Når vi ikke finner ordet som dekker akkurat det vi vil si, løser vi gjerne problemet fortløpende gjennom ordleting (word searches). Den utføres enten av taleren selv, etter ordletingsmarkører som «ehm::», eller ved å invitere samtalepartneren til å hjelpe, for eksempel ved å si «åh, hva heter det igjen», og se på den andre. Individuell eller kollaborativ ordleting kan altså være en av flere strategier for å overkomme ordfinningsvansker.

Ordfinning beskriver altså den mentale prosessen, mens ordleting beskriver hvordan streving med å finne ord kommer til syne i interaksjon med andre.

Vi er derfor enige med Nicolai Tell om at ordletingsvansker er feil ordbruk. Derimot synes vi Tell er litt rask til å avvise ordfinningsvansker som et fullgodt alternativ. Det er et veletablert begrep innenfor lingvistikk, i tråd med den engelske terminologien, og er også registrert tre ganger i Tidsskriftets nettutgave. En fordel med å bruke en fagterm, framfor symptombeskrivelser som Tell foreslår (for eksempel «pasienten leter etter ord»), er nettopp at det gjør det enklere å søke opp og finne faglitteratur om ordfinningsvansker.

Publisert: 7. oktober 2019, Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.19.0590
Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 24. juni 2026.